

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

گام بلند برای خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا

پیروزی قاطع بوریس جانسون در انتخابات پارلمانی

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی ظریف

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	■ نکات برجسته .....
۱.....	■ مقدمه .....
۲.....	■ استراتژی جانسون، یوپولیسیم ملی گرا .....
۳.....	■ مخالفت اسکاتلند .....
۴.....	■ معمای ایرلند .....
۵.....	■ تأثیرات اقتصادی برگزیت سخت .....
۷.....	■ پیامدهای سیاسی و بین المللی برگزیت .....
۸.....	■ نتیجه گیری .....

■ نکات برجسته

- پیروزی دور از انتظار حزب محافظه کار به رهبری بوریس جانسون در انتخابات پارلمانی بریتانیا
- فراهم شدن شرایط سیاسی برای خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا
- «پوپولیسیم ملی گرا» استراتژی انتخاباتی بوریس جانسون برای پیروزی در انتخابات پارلمانی بریتانیا
- تمایل اسکاتلند به برگزاری مجدد رفراندوم استقلال پس از مشخص شدن نتیجه نهایی انتخابات پارلمانی بریتانیا
- تغییرات در توازن قدرت در اروپا در پی خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا
- کاهش نقش جهانی اتحادیه اروپا

■ مقدمه

انتخابات پر التهاب پارلمانی در بریتانیا برگزار شد و «حزب محافظه کار» به رهبری «بوریس جانسون» توانست ۳۶۵ کرسی (اکثریت هشتاد کرسی) به دست آورد. نتایج انتخابات را می‌توان گامی نهایی برای خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا ارزیابی کرد. حزب محافظه کار در این انتخابات توانست در حوزه‌های انتخاباتی میانه (میدلندز) و شمال شرقی انگلستان که به‌طور سنتی به حزب کارگر تعلق داشتند برنده شود. این حزب چند کرسی هم در ولز که به‌طور سنتی در اختیار حزب کارگر بود به دست آورده است. «حزب کارگر» به رهبری «جرمی کوربین» با کسب ۲۰۳ کرسی پارلمانی دور از انتظار ظاهر شد و شکست سختی خورد. «حزب ملی اسکاتلند» (اس‌ان‌پی) به رهبری «نیکلا استرجن» با ۴۸ کرسی انتخاباتی حضوری موفقیت آمیز داشت اما احزاب «لیبرال دموکرات» و «برگزیت» نتیجه ضعیفی گرفتند. «جو سوییونسون» رهبر حزب لیبرال دموکرات کرسی پارلمانی‌اش را از دست داد و حزیش با یازده نماینده از انتخابات قبلی نتیجه بدتری گرفت. حزب برگزیت با رهبری «نایجل فاراژ» حتی یک کرسی هم به دست نیاورد. «حزب سبز» و «حزب ائتلاف» هر کدام یک کرسی و حزب «پلاید کامری» در ولز چهار کرسی به دست آوردند. در ایرلند شمالی حزب وحدت‌گرای «دموکراتیک» هشت کرسی، «شین‌فین» هفت کرسی و حزب «سوسیال دموکرات» و «کارگر» دو کرسی به دست آوردند. پارلمان بریتانیا ۶۵۰ کرسی دارد و احزاب رقیب برای کسب اکثریت آن باید حداقل ۳۲۶ نماینده در پارلمان داشته باشند. نتیجه این انتخابات از آن جهت اهمیت داشت که دو دستگی سیاسی در بریتانیا بیش از دو سال است عملاً این کشور را وارد یک بحران عمیق سیاسی «برگزیت (خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا)» کرد و در سپهر سیاسی بریتانیا گفتگوها و چالش‌هایی به‌وجود آورد که مردم را نگران و مستاصل کرده بود و حالا نتیجه انتخابات نشان می‌دهد شرایط برای خروج بریتانیا چه با توافق و چه بی توافق آماده است. کسب اکثریت آرا توسط حزب محافظه کار، تأثیری اجتناب ناپذیر بر بریتانیا خواهد داشت و اگر اتفاق عجیب و غریبی روی ندهد، بریتانیا ماه آینده از اتحادیه اروپا خارج خواهد شد. حالا بوریس جانسون دست بالا را در پارلمان دارد و نمایندگان حزب محافظه کار به لایحه برگزیت رای مثبت خواهند داد و جایگاه نخست وزیر آن قدر قوی هست که بتواند هر مخالفتی را مهار کند.

■ استراتژی جانسون، پوپولیسیم ملی گرا

بیش از سی سال است که حزب محافظه کار نتوانسته به پیروزی قاطع در انتخابات پارلمانی بریتانیا دست پیدا کند. پیروزی در انتخابات پارلمانی اخیر از زمان پیروزی «مارگارت تاچر» در سال ۱۹۸۷ تاکنون بی سابقه بوده است. نتایج انتخابات نشان داد ریسکی که می توانست برای جانسون بسیار پر هزینه باشد و آینده سیاسی او را نابود کند، جواب داده و این نخست وزیر پوپولیسیت که آشکارا با ترامپ مقایسه می شود فاتح بزرگ میدان سیاست شده است. جانسون مصمم است به طور رسمی تا ۳۱ ژانویه (۱۱ بهمن) سال ۲۰۲۰ انگلیس را از اتحادیه اروپا خارج کند.

استراتژی مهم جانسون در این انتخابات دمیدن بر تنور «پوپولیسیم ملی گرا» بود. اقدامی که سبب شد بخش وسیعی از رای دهندگان حزب کارگر به سمت جانسون گرایش پیدا کنند و طبقه کارگر انگلیس که در میدلندز و شمال متمرکز شده اند، ملی گرایی جانسون را به سوسیالیسم کوربین ترجیح دهند. در آمریکا، بریتانیا، فرانسه، آلمان و بسیاری کشورهای دیگر، بخش عمده ای از طبقه ی کارگر که در گذشته به چپها رأی می دادند اکنون به احزاب پوپولیستی رأی می دهند. در سالهای گذشته تجارب این چینی وجود داشته است. در آمریکا طبقه ی کارگر سفیدپوست (که در واقع بخش عمده ی طبقه ی کارگر امریکا را تشکیل می دهد) در انتخاب دونالد ترامپ به ریاست جمهوری نقش اساسی بازی کرده است. در واقع بخش هایی از طبقه ی کارگر سفیدپوست که در گذشته به نامزد سیاه پوست اوباما رأی داده بودند در انتخابات آخر به ترامپ رأی دادند. شبیه به همین وضعیت در بریتانیا هم پیش آمده بود و طبقه ی کارگر در بریتانیا در جنبش برگزیت که در واقع جنبشی اعتراضی علیه پروژه ی سیاسی اتحادیه ی اروپا و از دست دادن کنترل ملی در نتیجه ی این عضویت است نقش عمده ای ایفا کرد. اما چرا جنبش های سیاسی جدید می کوشند سرخوردگی منطقی، قابل پیش بینی و خشم طبقه ی کارگر را از احزاب سنتی به سوی پوپولیسیم و ملی گرایی هدایت کنند؟ پاسخ به این سؤال بسیار ساده است. چون بخش عمده ای از این احزاب چپ هنگامی که به قدرت می رسند مسئول اجرای سیاست های نولیبرالی از جمله رفرف بازار کار، سیاست ریاضت اقتصادی، کاستن از پرداخت های رفاهی و رشد جهانی کردن می شوند.^۱ شباهت های بوریس جانسون با دونالد ترامپ، از شباهت های مشهود ظاهری فراتر می روند. هر دوی اینها در نتیجه جریان های پوپولیستی روی کار آمده اند، خطوط قرمز دنیای سیاست برایشان معنایی ندارد، غیرقابل پیش بینی هستند، برای رسیدن به قدرت هر کاری می کنند، بخشی از شهرت کنونی خود را مدیون برنامه های تلویزیونی هستند و صد البته نژادپرست، ضد زن، دلچک و دروغگوست. خود ترامپ هم پس از انتخاب جانسون به عنوان نخست وزیر جدید انگلیس از مقایسه ای که میان این دو می شود یاد کرد و آن را نشانه خوبی دانست. در میان رهبران جهان، دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا و از حامیان نخست وزیر بریتانیا نخستین کسی بود که به نتایج اولیه انتخابات سراسری بریتانیا واکنش نشان داد. ترامپ با انتشار توییتی نوشت: «به نظر می رسد پیروزی بزرگی برای بوریس در انتخابات بریتانیا حاصل شده!» ترامپ پس از مسجل شدن کسب اکثریت کرسی های پارلمان توسط

۱ - (ناوارو، وینسنت، «علل رشد پوپولیسیم در اروپا و امریکای شمالی»، نقد اقتصاد سیاسی، ۲۰۱۹/۰۵/۲۷)

حزب محافظه‌کار با انتشار توییت دیگری ضمن عرض تبریک به جانسون، وعده داد که بلافاصله پس از اجرای برگزیت، آمریکا و بریتانیا توافق‌نامه تجارت آزادی امضاء می‌کنند که منافع آن بسیار بیشتر از هرگونه توافقی با اتحادیه اروپاست.^۱ در چند هفته گذشته، ترامپ و جانسون تظاهر کردند که به سختی هم را می‌شناسند چرا که فکر می‌کردند رابطه حسنه میان آن دو می‌تواند به ضرر جانسون در انتخابات سراسری بریتانیا تمام شود، چرا که رئیس‌جمهور آمریکا در بریتانیا بسیار منفور است. اما واقعیت این است که رابطه ترامپ و جانسون فراتر از چیزی است که میان سیاستمداران وجود دارد. ترامپ بارها در مدح جانسون او را ترامپ بریتانیا خوانده بود. برخی از ناظران حتی اعتقاد دارند که ترامپ پیروزی جانسون را معیاری برای پیروزی خود در انتخابات ۲۰۲۰ آمریکا هم می‌داند. اکنون ترامپ می‌تواند این گونه نتیجه‌گیری کند که افرادی که شبیه او رفتار می‌کنند و سخن می‌گویند برنده می‌شوند. او پیروزی جانسون را پیروزی خود می‌داند. به نوشته سایت پولیتیکو یکی از دلایلی که ترامپ به جانسون علاقه دارد، این است که جانسون مانند «ترزا می» نیست که ترامپ بتواند وی را تحقیر کند. ترزا می از خود ضعف نشان داده بود و همین مسئله بهانه‌ای شد برای آنکه ترامپ بتواند در دوره‌ای که می‌نخست‌وزیر بود بگوید جانسون نخست‌وزیر بهتری می‌شد. جانسون و تیم مشاوره وی به خوبی می‌دانند که ترامپ می‌تواند در ثانیه تغییر موضع بدهد لذا خود را برای پیش‌بینی ناپذیر بودن ترامپ کاملاً آماده کرده‌اند. برخی کارشناسان اعتقاد دارند که گرایش‌ها و موج‌های سیاسی در اروپا به نوعی معیاری برای پیش‌بینی روند تحولات سیاسی در آمریکا هم هستند. گرایش به پوپولیست و سیاست‌های ضد مهاجرپذیری ابتدا در اروپا شکل گرفت و پس از آن به آمریکا رسید و در نتیجه آن موج ترامپ برنده انتخابات ۲۰۱۶ شد. پیروزی ترامپ ماه‌ها بعد از پاسخ مثبت انگلیسی‌ها به فراندوم برگزیت اتفاق افتاد. یک تحلیل‌گر مسائل بین‌المللی در موسسه آلمانی مارشال در این باره می‌گوید: قطعاً ترامپ پیروزی بوریس جانسون را نشانه‌ای از پیروزی خود می‌داند، چرا که اعتقاد دارد جانسون نماینده تفکر وی در انگلیس است.^۲

■ مخالفت اسکاتلند

دو سال پیش پارلمان اسکاتلند با اکثریتی قوی به خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا نه گفت. نمایندگان پارلمان منطقه‌ای اسکاتلند در ادینبورگ با اکثریتی قاطع به طرح خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا رأی مخالف دادند. ۹۰ نماینده‌ی پارلمان اسکاتلند در این رأی‌گیری نمادین درباره درخواستی رأی دادند که دولت اسکاتلند به ریاست نیکولا استرجن به مجلس ارائه کرده بود. ۳۴ نماینده نیز از اردوگاه محافظه‌کاران خواهان خروج از اتحادیه اروپا شدند. قبلاً نیز یک فراندوم عمومی در ژوئن ۲۰۱۶ نشان داد که ۶۲ درصد مردم اسکاتلند با خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا مخالف هستند. مردم اسکاتلند به طور سنتی طرفدار اتحادیه اروپا شناخته می‌شوند و در صورت اجرایی شدن برگزیت بسیاری از آنها خواهان جدایی از بریتانیا هستند، اما نظرخواهی در این امر تنها با رضایت دولت مرکزی امکان‌پذیر است.^۳ به گزارش خبرگزاری رویترز، نتایج

۱ - (سایت فرارو، ۱۳۹۸/۹/۲۲)

۲ - (روزنامه اعتماد، ۱۳۹۸/۹/۲۳)

۳ - (یورو نیوز، ۲۰۱۷/۰۲/۰۷)

نهایی انتخابات پارلمانی بریتانیا نشان می‌دهد حزب ملی اسکاتلند به رهبری نیکولا استورجن می‌تواند ۵۵ کرسی از ۵۹ کرسی در اسکاتلند را به دست بیاورد. نیکولا استورجن، وزیر اول اسکاتلند به اسکای نیوز گفت: اکنون یک وظیفه وجود دارد و آن اینکه به مردم اسکاتلند امکان انتخاب آینده خود را بدهند. یک تمایل واضح برای این ایده وجود دارد که اسکاتلند نباید با دولت بوریس جانسون، نخست وزیر انگلیس زمین‌گیر شود و بر خلاف خواسته‌اش از اروپا بیرون انداخته شود. وی ادامه داد: بوریس جانسون شاید وظیفه دارد که انگلستان را از اتحادیه اروپا خارج کند. اما وظیفه‌ای برای خارج کردن اسکاتلند از اتحادیه اروپا ندارد. اسکاتلند باید فرصتی برای انتخاب آینده خود داشته باشد.^۱

■ معمای ایرلند

از اواخر دهه ۱۹۶۰ میلادی اختلاف‌ها میان کاتولیک‌های طرفدار الحاق ایرلند شمالی به جمهوری ایرلند و پروتستان‌های طرفدار لندن باعث درگیری‌هایی خشونت‌بار و خونینی شد که سه دهه ادامه پیدا کرد. این خشونت‌ها در سال ۱۹۹۸ با امضای پیمان صلح ایرلند شمالی (معروف به قرار داد جمعه قبل از عید پاک) به پایان رسید و گروه‌های مسلح از جمله ارتش جمهوری خواه ایرلند قبول کردند مبارزه مسلحانه را کنار گذارند. از آن تاریخ مرز فیزیکی میان دو ایرلند از میان رفت و حسی به مردم منتقل شد که گویا در یک کشور واحد زندگی می‌کنند. حالا نتایج انتخابات پارلمانی بریتانیا نگرانی نسبت به ایجاد مجدد مرزهای فیزیکی را ایجاد کرده و بیم آن می‌رود دوباره تنش‌ها و خشونت‌های سیاسی در جزیره ایرلند آغاز شود. موضوع چگونگی مرزهای ایرلند شمالی و جنوبی پس از خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا جنجالی‌ترین بخش برگزیت است. هم اکنون طرحی موقتی موسوم به «حصار» در مرزهای دو ایرلند اجرا می‌شود. این طرح به این منظور پی‌ریزی شده است تا از احداث مرزی فیزیکی میان جمهوری ایرلند و ایرلند شمالی جلوگیری کند و بخشی از توافقنامه خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا به حساب می‌آید که ترزا می با مقامات اتحادیه امضا کرده است. این راه حل موقت که «حصار» نام گرفته است تنها زمانی قابلیت اجرا پیدا می‌کند که بریتانیا و اتحادیه اروپا پس از اجرای برگزیت هنوز بر سر یک پیمان تجاری به توافق نرسیده باشند. مطابق این راه حل موقت تا هنگامی که پیمان جامع جدید میان طرفین امضا شود، بریتانیا قوانین قبلی اتحادیه را در خصوص مواد غذایی و کالاهای تجاری خود اعمال می‌کند و عملاً در منطقه گمرکی اتحادیه اروپا باقی می‌ماند.^۲ هم اکنون بیم آن می‌رود که زخم کهنه ایرلند دوباره سرباز کرده و امنیت در این جزیره را با تهدید مواجه کند. هم‌اکنون هیچ حصار مرزی و کنترل گمرکی بین دو کشور ایرلند شمالی و جنوبی وجود ندارد. بزرگترین خواسته جانسون این است که پس از برگزیت وضعیت کنونی بین دو این کشور مانند گذشته باقی بماند، اما اتحادیه اروپا خواستار حصارهای مرزی بین ایرلند شمالی و جنوبی است. جانسون در تابستان گذشته تهدید کرد که اگر اتحادیه اروپا همچنان بر سر ایجاد حصارهای مرزی با ایرلند اصرار کنند، انگلیس با برگزیت سخت یا بدون توافق این اتحادیه را ترک خواهد کرد.

۱ - (خبرآنلاین، ۱۳۹۸/۹/۲۲)

۲ - (یورونیوز، ۲۰۱۹/۰۲/۰۶)

■ تأثیرات اقتصادی برگزیت سخت

از نگاه تحلیل گران اقتصادی، اجرای برگزیت بدون توافق می تواند ضمن ضربه مهلک به اقتصاد بریتانیا، خسارت های زیان باری بر دیگر کشورهای عضو اتحادیه اروپا داشته باشد. نتایج تحقیق بنیاد «برتلزمان آلمان» نشان می دهد اتحادیه اروپا در صورت خروج بدون توافق انگلیس زیان سالانه ۴۰ میلیارد یورویی را متحمل خواهد شد و خسارت وارده به اقتصاد انگلیس نیز سالانه معادل ۵۷ میلیارد پوند خواهد بود. «کریستین لاگارد» رئیس اسبق صندوق بین المللی پول و رئیس فعلی بانک مرکزی اروپا هشدار داد که برگزیت بزرگترین تهدید علیه اقتصاد این کشور خواهد بود و موقعیت لندن به عنوان مرکز مالی دنیا متزلزل می شود. بانک مرکزی بریتانیا (BOE) سال گذشته در گزارشی ضمن ارزیابی وضعیت های مختلف خروج این کشور از اتحادیه اروپا، هشدار داد، رکود اقتصادی ناشی از خروج «بدون توافق» لندن از اتحادیه اروپا، در مقایسه با بحران مالی ده سال پیش شدیدتر خواهد بود و این به معنای ظهور بحران اقتصادی در بریتانیا است. بانک مرکزی اعلام کرد، کاهش ۲۵ درصدی ارزش پوند، کاهش ۸ درصدی تولید ناخالص داخلی (GDP)، (بیش از بحران اقتصادی ۲۰۰۸)، افزایش بیکاری و تورم ۶٫۵ درصدی و سقوط ۳۰ درصدی ارزش ملک که از پیامدهای ناخوشایند برگزیت محسوب می شود، تاثیر مشابهی با شوک قیمت نفت در سال ۱۹۷۰ دارد.^۱ «کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل» در گزارشی با نام برگزیت پیامدهای سنگین اقتصادی آن بر کشورهای مختلف را تشریح کرده بود. اگر بریتانیا و اتحادیه اروپا روی یک برنامه خروج موافقت کنند، بریتانیا پیش از اجرا کردن برنامه های جدید، به موافقت نامه های کنونی تجارت خود با شرکای بین المللی برای ۲ سال آینده متعهد خواهد ماند؛ اما خروج بدون توافق به معنای لغو موافقت نامه تجاری موجود بین انگلیس و دیگر کشورها خواهد بود که در آن صورت دیگر کشورهای غیر اتحادیه اروپا که کالا و خدمات به انگلستان صادر می کنند، با افزایش دوچندان تعرفه ها روبرو خواهند شد و این مسئله، دومین وار توازن صادرات در سراسر جهان را به خطر می اندازد.

طبق این تحقیق، کشورهای مختلفی از خروج بدون توافق بریتانیا در آمد به دست می آورند که ۵ کشور نخست از نظر

کسب سود به ترتیب زیر هستند:

پیامدهای سیاسی و بین‌المللی برگزیت

۱- نخستین پیامد خروج بریتانیا از این بلوک اروپایی، تاثیرات ژئوپلیتیکی آن خواهد بود که توازن قدرت در اروپا را از اساس به لرزه افکنده و این اتحادیه را به تجدیدنظر در نقش جهانی خود وادار می‌سازد.

۲- خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا باعث آشفتگی در موازنه قدرتی خواهد شد که این اتحادیه بر آن استوار است. در برابر تمایلات حمایت‌گرایانه فرانسه، آلمان برای بهبود تجارت آزاد به حمایت بریتانیا وابسته است. فرانسه نیز بریتانیا را به عنوان شریک دفاعی اصلی و وزنه متقابل بالقوه در برابر نفوذ آلمان قلمداد می‌کند. حذف بریتانیا از این معادله در این زمان مخاطره‌آمیزی که اروپا عمیقاً چندپاره شده و هر کدام از کشورهای آلمان یا فرانسه از وضع موجود خرسند نیستند، باعث از هم پاشیدگی این آرایش شکننده خواهد شد.

۳- فقدان یکی از معدود کشورهای اتحادیه اروپا که دارای قابلیت عملیاتی با مقیاس جهانی است، به قدرت خارجی این اتحادیه نیز آسیب وارد می‌سازد. با توجه به روابط اقتصادی و سیاسی وسیع لندن و تجارب و مهارت نظامی قابل توجه آن، تنها فرانسه می‌تواند با حضور بین‌المللی که بریتانیا از آن برخوردار است، همخوانی داشته باشد.

۴- امنیت و اقتدار اتحادیه اروپا در مقابل ناتو کاهش می‌یابد. از آنجایی که تنها بریتانیا و فرانسه از کرسی دائم شورای امنیت برخوردارند، این موضوع باعث شده تا این اتحادیه در روابط بین‌الملل خود با سایر کشورها از اقتدار برخوردار بوده و همچنین در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی تاثیرگذار باشد. بدین جهت، خروج بریتانیا از این اتحادیه می‌تواند اثر مخربی بر سیاست خارجی و امنیتی اتحادیه اروپا داشته باشد زیرا با خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا، تنها این فرانسه خواهد بود که از اتحادیه اروپا، عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد بوده و از حق و تو برخوردار است. از طرف دیگر، این موضوع می‌تواند وزن فرانسه را نیز در مدیریت اتحادیه و به خصوص در برابر آلمان افزایش دهد.

۵- بریتانیا مهمترین متحد آمریکا در اروپا و اهرم نفوذ واشنگتن در اتحادیه اروپا محسوب می‌شود و اگر اکنون این اتحادیه را ترک کند، روابط آمریکا، هم با بریتانیا و هم با اتحادیه اروپا دستخوش تغییرات جدی خواهد شد. آمریکایی‌ها از بریتانیا همواره برای نفوذ در اتحادیه اروپا و تأمین منافعش از جمله دریافت کمک از اروپایی‌ها برای حمله به کشورهای دیگر استفاده کرد. بنابراین بریتانیا همیشه متحدی نزدیک و ابزاری بسیار مفید برای آمریکایی‌ها بوده است. خروج این کشور از اتحادیه اروپا، این ابزار را از دست آمریکایی‌ها خواهد گرفت.

۶- خروج انگلستان از اتحادیه اروپا برای چین که در سال‌های اخیر سرمایه‌گذاری‌های سنگینی در انگلستان کرده است به معنی از دست دادن دروازه استراتژیک برای دسترسی به بازارهای اتحادیه اروپا با ۵۰۰ میلیون نفر مشتری است.

۷- به طور کلی از منظر اقتصادی می‌توان گفت در درازمدت آمریکا نه تنها بخش‌هایی عمده‌ای از بازارهای بریتانیا را نصیب خود خواهد کرد بلکه با استفاده از مشکلات پیش‌آمده بخش‌های زیادی از اقتصاد اتحادیه اروپا را نیز نصیب خود خواهد کرد امری که کمک‌شایانی به مهار بین‌المللی چین توسط آمریکا نیز خواهد کرد.

۸- احتمال تجزیه پادشاهی بریتانیا وجود دارد. بریتانیا متشکل از چهار منطقه **انگلستان**، ولز، ایرلند شمالی و اسکاتلند می باشد؛ از میان این مناطق چهارگانه، اسکاتلند بیشتر از سایرین به دنبال جدایی از بریتانیا بوده است در شرایط کنونی و با توجه به خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا و همچنین رأی ۶۲ درصدی مردم اسکاتلند برای ماندن بریتانیا در اتحادیه اروپا در مقابل رأی ۳۸ درصد آنها برای خروج بریتانیا از این اتحادیه، رئیس دولت محلی اسکاتلند برگزاری referendum را کاملاً ممکن دانسته است. صدای فریاد اتحاد ایرلند نیز بلندتر از پیش شنیده می شود چرا که مرز خارجی اتحادیه اروپا اکنون از میان خاک دو ایرلند می گذرد.^۱

نتیجه گیری

انتخابات پارلمانی در بریتانیا با پیروزی قاطع حزب محافظه کار به پایان رسید و تا پایان ژانویه ۲۰۲۰ بریتانیا چه با توافق و چه بدون توافق اتحادیه اروپا را ترک خواهد کرد. یقیناً برگزیت نقش پررنگی در رسیدن جانسون به نخست‌وزیری بریتانیا دارد. رسانه‌های انگلیس اعلام کرده‌اند که جانسون که امروز از حامیان سرسخت برگزیت است ابتدای طرح آن، واکنشی منفعلانه داشته است. رسانه‌ها او را که «ترامپ بریتانیا» می‌نامند بارها متهم به منفعت‌جویی در ماجرای برگزیت کرده‌اند. افکار عمومی بریتانیا هم رسوایی‌های اخلاقی و جنجال‌آفرینی‌های بوریس جانسون را تاکنون در سایه رفتارهای خارج از عرفش قرار داده و بی‌اهمیت انگاشته‌اند. دولت لندن مصمم است تا با خروج از اتحادیه اروپا مجدداً عظمت و شکوه خود (دوران استعمار) را باز یابد. مسئله ای که اکثر کارشناسان سیاسی و بین‌المللی به تحقق آن خوش بین نیستند. بازار گمانه‌زنی پیرامون پیامدهای خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا داغ است و ارزیابی‌های متفاوتی در این باره منتشر شده است. در همین رابطه دولت بریتانیا گروهی را مسئول بررسی و ارزیابی پیامدهای برگزیت کرده بود. نتیجه این بررسی که تحت عنوان «تحلیل خروج از اتحادیه اروپا» تهیه شده، برای مسئولان دولتی بریتانیا پیش‌بینی شده بود. از این رو، سندی محرمانه تلقی می‌شد. پرتال خبری **Buzzfeed** نتایج این تحلیل را منتشر کرده است. بر اساس این نتایج، مهم نیست که بریتانیا کدام راه را برای خروج از اتحادیه اروپا دنبال کند، به هر حال متضرر خواهد شد. ضرر و زیان اصلی نیز متوجه اقتصاد کلان این کشور، و آهنگ رشد اقتصادی آن است.

بر اساس این ارزیابی، سه راه در برابر بریتانیا قرار دارد.

- ۱- گزینه نخست می‌تواند خروج قاطعانه از اتحادیه اروپا باشد. بر اساس این راهکار، بسیاری از همکاری‌های اقتصادی بریتانیا با اتحادیه اروپا قطع و یا به شدت محدود خواهد شد. سند محرمانه یاد شده پیش‌بینی کرده است که در صورتی که بریتانیا این راه را برگزیند، نرخ رشد اقتصادی این کشور ظرف ۱۵ سال آینده مجموعاً حدود ۸ درصد کاهش خواهد یافت.
- ۲- گزینه دوم که به «خروج نرم» از اتحادیه اروپا شهرت یافته و عملاً بر ادامه همکاری‌های تجاری بریتانیا با کشورهای عضو اتحادیه اروپا استوار است نیز باعث کاهش نرخ رشد اقتصادی بریتانیا در بازه زمانی یاد شده به میزان ۵ درصد خواهد شد.

۱- (ابوالحسن شیرازی، عبدالله، «برگزیت و پیامدهای حقوقی، ژئوپلیتیکی و سیاسی - امنیتی آن»، فصلنامه علمی پژوهشی سیاست جهانی، دوره ششم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۹۶)

۳- گزینه سوم ماندن بریتانیا در "حوزه اقتصادی اروپا" (European Economic Area) است. بر اساس قواعد اتحادیه اروپا، کشورهای غیر عضو این اتحادیه نیز می‌توانند در حوزه اقتصادی اروپا شرکت داشته باشند. در اسناد محرمانه یاد شده پیش بینی شده است که گرچه این گزینه از دو گزینه دیگر برای بریتانیا مطلوب‌تر است، اما نرخ رشد اقتصادی بریتانیا در همین گزینه نیز حدود ۲ درصد ظرف ۱۵ سال آینده کاهش خواهد داشت.^۱

با این اوصاف گرچه بوریس جانسون به پیروزی بزرگی در انتخابات نائل آمده است اما تمام انتخاب‌های پیش روی او برای خروج، بریتانیا را در موضع ضعف قرار می‌دهد. مضاف بر اینکه خروج از اتحادیه اروپا و تمایل اسکاتلند به استقلال طلبی به بحرانی اجتناب ناپذیر و فزاینده برای لندن تبدیل می‌شود. پر واضح است خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا پیامدهای سنگین اقتصادی برای دوطرف خواهد داشت و تأثیر عمیقی در روابط آینده بریتانیا با اتحادیه اروپا خواهد داشت. بازنگری در اقتصاد، سیاست، امور مرزی و گمرکی میان انگلیس و اتحادیه اروپا و جدا کردن ریشه‌های در هم تنیده‌شان قطعاً کار ساده‌ای نیست و طرفین برای آن بهای سنگینی را خواهند پرداخت.

